

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 292/2025
06.03.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Светлана Томић Јокић, председника већа, Бојане Пауновић, Дијане Јанковић, Гордане Којић и Мирољуба Томића, чланова већа, са саветником Машом Денић, записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела полно узнемиравање из члана 182а став 2. у вези става 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Ивана Ћаловића, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Чачку К 343/23 од 19.07.2024.године и Вишег суда у Чачку Кж1 126/24 од 27.11.2024. године, у седници већа одржаној дана 06.03.2025.године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Ивана Ћаловића, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Чачку К 343/23 од 19.07.2024.године и Вишег суда у Чачку Кж1 126/24 од 27.11.2024. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Чачку К 343/23 од 19.07.2024. године окривљени АА је оглашен кривим због кривичног дела полно узнемиравање из члана 182а став 2. у вези става 1. КЗ и осуђен на казну затвора у трајању од једне године, коју да издржи по правноснажности пресуде.

Истом пресудом, на основу члана 142. став 2. тачка 2. ЗКП, наложено је ПУ Чачак да од окривљеног АА узме узорак биолошког порекла – ДНК узорак за добијање ДНК профила за потребе вођења регистра лица осуђених због кривичних дела против полне слободе. Наложено је ПУ Чачак да овај биолошки узорак достави Управи за извршење кривичних санкција – лицу задуженом за вођење евиденције у Управи ИКС.

Поред тога, истом пресудом је обавезан окривљени да плати суду на име паушала износ од 5.000,00 динара, на рачун Основног суда у Чачку, као и на име трошкова поступка насталих пред ОЈТ у Чачку износ од 50.864,19 динара, на

рачун буџета РС, све у року од 15 дана по правноснажности пресуде, док трошкови поступка на име заступања пуномоћника мал. оштећене падају на терет буџетских средстава суда. Наложено је рачуноводству суда да пуномоћнику мал.оштећене, адвокату Анки Вилотијевић, на име трошкова кривичног поступка из буџетских средстава суда исплати укупан износ од 166.500,00 динара, у року од 60 дана по првонаснажности пресуде, под претњом принудног извршења.

Решењем о исправци Основног суда у Чачку К 343/23 од 02.09.2024.године, исправљена је пресуда Основног суда у Чачку К 343/23 од 19.07.2024.године и то изрека, тако што се после последњег става додају речи „Оштећена – малолетна ББ из ..., се преко законске заступнице, мајке ВВ, ради остваривања имовинскоправног захтева упућује на парницу“ и исто чини саставни део пресуде Основног суда у Чачку К 343/23 од 19.07.2024. године, док у осталом делу наведена првостепена пресуда остаје неизмењена.

Пресудом Вишег суда у Чачку Кж1 126/24 од 27.11.2024. године, делимичним усвајањем жалбе ОЈТ у Чачку, укинута је пресуда Основног суда у Чачку К 343/23 од 19.07.2024. године, само у делу одлуке о трошковима кривичног поступка, док је делимичним усвајањем жалбе браниоца окривљеног АА, адвоката Ивана Таловића, укинута решење о исправци пресуде К 343/23 од 02.09.2024. године и предмет враћен првостепеном суду на поновно одлучивање, а у преосталом делу жалбе ОЈТ у Чачку и браниоца окривљеног, одбијене су као несноване, а пресуда Основног суда у Чачку К 343/23 од 19.07.2024. године, потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног АА, адвокат Иван Таловић, због повреде кривичног закона из члана 485. став 4. ЗКП у вези члана 439. тачка 1) ЗКП, због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, члана 438. став 1. тачка 5) ЗКП и члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји поднети захтев, укине побијане пресуде и предмет врати на поновно одлучивање пред измењеним већем или преиначи побијане пресуде и окривљеног ослободи од оптужбе или одбије оптужбу против окривљеног услед релативне застарелости кривичног гоњења, те да одлучи да трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава, као и да браниоца обавести о седници већа уколико би то било од значаја за доношење одлуке, у смислу члана 488. став 2. ЗКП.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Врховном јавном тужиоцу, у складу са одредбом члана 488. став 1. ЗКП, па је у седници већа коју је одржао без обавештења Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство, у смислу члана 488. став 2. ЗКП, није од значаја за доношење одлуке, размотрио списе предмета са правноснажним пресудама против којих је захтев за заштиту законитости поднет те је након оцене навода захтева, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован.

Бранилац окривљеног у образложењу захтева за заштиту законитости истиче да су нижестепени судови побијаним пресудама учинили битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, јер је наступила реалативна застарелост кривичног гоњења и да је суд требало да решењем обустави поступак или донесе одбијајућу пресуду. С обзиром да је окривљеном оптужним актом стављено на терет да је кривично дело извршио у периоду од 01.07.2020. године до 31.08.2020. године, а да је тужилац прву радњу у сврху кривичног гоњења предузео дана 27.10.2023. године, када је и поднет оптужни предлог од стране ОЈТ у Чачку, то је, по наводима одбране, у конкретном случају дана 01.07.2023. године застарело кривично гоњење против окривљеног. Наводи суда да је прва процесна радња предузета према окривљеном његовим испитивањем у ПУ Чачак дана 13.04.2023. године, по оцени браниоца су незаконити, јер је окривљеном кривичном пријавом стављено на терет кривично дело недозвољене полне радње из чл. 182. став 2. КЗ, док му је оптужним актом стављено на терет полно узнемиравање из члана 182а став 2. у вези става 1. КЗ. Из свега изнетог, бранилац закључује да је кривични поступак формално започет тек 27.10.2023. године, након наступања релативне застарелости, па је вођењем кривичног поступка, учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног, Врховни суд оцењује као неосноване.

Кривично дело полно узнемиравање из члана 182а став 1. Кривичног законика чини онај ко полно узнемирава друго лице, док је ставом 2. прописано ово дело уколико је учињено према малолетном лицу и за наведено кривично дело закон прописује казну затвора од три месеца до три године.

Одредбом члана 103. став 1. тачка 5) Кривичног законика је прописано да се кривично гоњење не може предузети када протекне три године од извршења кривичног дела за које се по закону може изрећи казна затвора преко једне године.

Одредбом члана 104. Кривичног законика је прописано: ставом 1. да застарелост кривичног гоњења почиње од дана кад је кривично дело извршено; ставом 3. прописано је да се застарелост прекида сваком процесном радњом која се предузима ради откривања кривичног дела или ради откривања и гоњења учиниоца због учињеног кривичног дела; ставом 4. је прописано да се застарелост прекида и кад учинилац у време док тече рок застарелости учини исто тако тешко или теже кривично дело; док је ставом 5. прописано да сваким прекидом застарелост почиње поново да тече.

Из списка предмета произлази да је кривично дело за које се против окривљеног АА водио кривични поступак окривљени учинио у периоду од

01.07.2020. године до 31.08.2020. године, да је окривљени испитан у полицији ПУ Чачак дана 13.04.2023. године, због основа сумње да је учинио кривично дело недозвољене полне радње из члана 182. став 2. КЗ, као и да је ОЈТ у Чачку Кт 285/23 од 27.10.2023. године поднело оптужни предлог против окривљеног због кривичног дела полно узнемиравање из члана 182а став 2. у вези става 1. КЗ.

Полазећи од наведеног, по налажењу Врховног суда, ток застаревања кривичног гоњења у конкретном случају, прекинут је процесном радњом која је предузета у циљу гоњења учиниоца – испитивањем окривљеног у полицијској управи Чачак – дана 13.04.2023. године.

Према томе, од момента извршења кривичног дела које је окривљеном стављено на терет (прва радња предузета дана 01.07.2020. године), застарелост кривичног гоњења је прекинута предузимањем процесне радње – испитивања окривљеног у Полицијској управи Чачак дана 13.04.2023. године, па није протекао законом прописан рок из члана 103. став 1. тачка 5) Кривичног законика, а то је време од три године, сходно цитираним одредбама члана 104. став 3. 4. и 5. Кривичног законика.

Измена правне квалификације кривичног дела са недозвољених полних радњи из члана 182. став 2. КЗ, из кривичне пријаве, на полно узнемиравање из члана 182а став 2. у вези става 1. КЗ, оптужним предлогом јавног тужиоца, није од утицаја на ток и прекид застарелости кривичног гоњења. Ово поготово када се има у виду да је јавни тужилац овлашћен да врши измену оптужног акта, па и правне квалификације дела, као и да сходно члану 409. став 1. ЗКП, (којим је прописано да тужилац може у току главног претреса, ако оцени да изведени докази указују да је чињенично стање другачије од оног изнетог у оптужници, изменити оптужницу или предложити да се главни претрес прекине ради припремања нове оптужнице), има овлашћење да изврши измену чињеничног описа дела у оптужном акту, сходно оцени изведених доказа на главном претресу, што значи да се кривични поступак има посматрати као једна целина у погледу предузетих процесних радњи и динамике предузимања истих у законским роковима.

У конкретном случају није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, на коју се неосновано указује захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног, с обзиром да по оцени Врховног суда, ни у једној фази поступка није долазило до прекорачења рокова из члана 103. и члана 104. Кривичног законика.

Поред тога, бранилац окривљеног у захтеву за заштиту законитости истиче и битну повреду одредба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, наводи да се побијане правноснажне пресуде искључиво заснивају на доказу на коме се по одредбама Законика о кривичном поступку не могу заснивати. Као такав доказ бранилац означава записник о испитивању сведока пред ОЈТ у Чачку Кт 447/23 од 24.10.2023. године и од 05.12.2023. године, односно исказе

малолетне оштећене ББ дате на тим записницима у тужилаштву, у које исказе је суд на главном претресу дана 19.07.2024. године, сходно члану 406. став 3. тачка 1) ЗКП извршио увид, а без ког незаконитог доказа, по ставу браниоца, не би била донета осуђујућа пресуда. Према ставу браниоца, наведени записници, од стране суда, нису могли бити прочитани на главном претресу и оштећена је морала бити непосредно испитана на главном претресу у присуству окривљеног и његовог браниоца, односно морала се изјаснити да ли остаје при раније датом исказу или не и то о одлучним чињеницама и при ком од ова два исказа остаје.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Врховни суд оцењује као неосноване.

Из списка предмета произлази да је у предистражном поступку у предмету Основног јавног тужилаштва у Чачку, испитана као сведок – малолетна оштећена ББ: дана 24.10.2023. године, у присуству законског заступника – мајке ВВ, јавног тужиоца Владимира Брковића, браниоца окривљеног адв. Николе Ковачевића, као и записничара, као и након подизања оптужног акта дана 05.12.2023. године, у присуству законског заступника – мајке ВВ, психолога Дијане Васић, запослене у Центру за социјални рад Чачак, јавног тужиоца Владимира Брковића, браниоца окривљеног адв. Бранка Јевтовића, као и пуномоћника оштећене - адвоката Анке Вилотијевић и записничара, оба пута уз упозорења из члана 93.став 1.ЗКП, 94. став 1. ЗКП, 95. став 1. и 2. ЗКП, као и 96. ЗКП.

У даљем току поступка, у допунском вештачењу дана 08.06.2024. године, вештаци др Милош Ђуровић, специјалиста неуропсихијатар и Љубица Рашић, спец.медицинске психологије су се изјаснили, а имајући у виду да је малол.оштећена у адолесцентном добу, да је показивала осећај стида, страха и нелагодности приликом давања основног налаза и мишљења у вези са наведеним критичним догађајем, као и да је већ испитана у досадашњем току поступка, па би по налажењу вештака поновно испитивање малолетне оштећене ББ, представљало поновну ретрауматизацију и додатни стрес.

Имајући наведено у виду, председник већа на главном претресу дана 19.07.2024. године, након датог допунског налаза и мишљења, доноси решење да се исказ малолетне оштећене прочита, уз сагласност бранилаца окривљеног адв. Ивана Ћаловића и адв. Николе Ковачевића, а све у интересу малолетне оштећене.

Положај малолетних оштећених у кривичном поступку је прописан одредбама Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица („Сл.гласник РС“ бр.85/2005) и то у одредбама члана 150. – 157, који, када је реч о кривичном поступку представља *lex specialis*, чија се правила примарно примењују, у циљу спречавања секундарне виктимизације жртава кривичних дела, а када нешто овим одредбама није уређено, примењују се правила садржана у Законнику о кривичном поступку, који, иако садржи одређене специфичне одредбе о посебној заштити сведока и оштећених у кривичном поступку, не садржи посебне одредбе које се односе на одговарајуће

модификовање општих кривичнопроцесних правила, онда када је у кривичном поступку оштећени малолетно лице.

Одредбом члана 152. став 1. Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица прописано је да ће се кад воде поступак за кривична дела учињена на штету малолетних лица, јавни тужилац, истражни судија и судије у већу односити према оштећеном водећи рачуна о његовом узрасту, својствима личности, образовању и приликама у којима живи, посебно настојећи да се избегну могуће штетне последице поступка по његову личност и развој, као и да ће се саслушање малолетних лица обавити уз помоћ психолога, педагога или другог стручног лица. У ставу 2. истог члана прописано је, између осталог, да се, ако се као сведок саслушава малолетно лице које је оштећено кривичним делом наведеним у члану 150. овог закона, саслушање може спровести највише два пута, а изузетно и више пута ако је то неопходно ради остварења сврхе кривичног поступка, док је у ставу 4. прописано, поред осталог, да се малолетна лица, као сведоци-оштећени, могу саслушати и у свом стану или другој просторији, односно овлашћеној установи-организацији, стручно оспособљеној за испитивање малолетних лица. Истим чланом, у ставу 5. прописано је да ће се када је малолетно лице саслушавано у случајевима из става 2, 3. и 4. овог члана, на главном претресу увек прочитати записник о његовом исказу, односно пустити снимак саслушања.

Врховни суд налази да је испитивање малолетне оштећене ББ обављено у свему у складу са чланом 152. Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, што се односи на оба исказа дата пред јавним тужиоцем, када је њеном испитивању присуствовао и психолог, у смислу става 152. став 1. овог закона, односно представник надлежног Центра за социјални рад, као и да је у смислу одредбе члана 152. став 5. Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, суд на главном претресу прочитао записник о исказу малол.оштећене, чиме је у потпуности поштовано право малолетне оштећене на заштиту најбољег интереса детета прописно Конвенцијом УН о правима детета и начелима Устава РС и Закона о о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица.

С обзиром на наведено, Врховни суд налази, да побијаним пресудама није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, на коју се неосновано указује захтевом браниоца окривљеног АА.

Поред тога, у поднетом захтеву за заштиту законитости бранилац окривљеног истиче повреду одредбе члана 439. тачка 1) ЗКП, али наведену повреду не образлаже, па се Врховни суд у разматрање ове повреде није упуштао, јер захтев за заштиту законитости у том делу нема прописан садржај, у смислу одредбе члана 484. ЗКП.

Осталим наводима захтева за заштиту законитости, бранилац окривљеног истиче повреде закона из члана 451. став 1. ЗКП, члана 460. став 1. ЗКП, односно

оцену жалбених разлога и испитивање жалбе од стране другостепеног суда, као и одредбе члана 430. став 1. тачка 3) ЗКП, члана 419. став 2. ЗКП, члана 428. став 8. ЗКП, члана 368. став 1. тачка 11. ЗКП, члана 361. став 7. ЗКП, члана 352. став 2. ЗКП, као и члана 16. став 5. ЗКП, наводећи опширно да је суд у обавези да оцени све доказе непристрасно, као и у корист окривљеног, а да је суд донео одлуку на основу индиција и посредних доказа, да је одбио да испита сведоке предложене од стране одбране, на који начин истиче и повреду одредбе члана 440. ЗКП.

Поред тога бранилац истиче и повреду одредбе члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, као и члана 438. став 1. тачка 5) ЗКП.

Како чланом 485. став 4. ЗКП који прописује разлоге због којих окривљени односно његов бранилац, сходно правима која има у поступку у смислу члана 71. тачка 5) ЗКП, могу поднети захтев за заштиту законитости против правноснажне одлуке и поступка који је претходио њеном доношењу, није предвиђена могућност подношења овог ванредног правног лека због повреду закона из члана 451. став 1. ЗКП, члана 460. став 1. ЗКП, члана 430. став 1. тачка 3) ЗКП, члана 419. став 2. ЗКП, члана 428. став 8. ЗКП, члана 368. став 1. тачка 11. ЗКП, члана 361. став 7. ЗКП, члана 352. став 2. ЗКП, као и члана 16. став 5. ЗКП, члана 440. ЗКП, као ни члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП и члана 438. став 1. тачка 5) ЗКП, који бранилац окривљеног, такође истиче у поднетом захтеву, то се Врховни суд у оцену навода захтева у овом делу није упуштао.

Из изнетих разлога, Врховни суд је на основу одредбе члана 491. став 1. ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

Записничар-саветник
Маша Денић, с.р.

Председник већа-судија
Светлана Томић Јокић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић